

**GRUPA KAPITAŁOWA BANKU
GOSPODARSTWA KRAJOWEGO
WARSZAWA, AL. JEROZOLIMSKIE 7**

**SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK OBROTOWY 2017**

**WRAZ
ZE SPRAWOZDANIEM NIEZALEŻNEGO
BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA**

SPIS TREŚCI

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ ZA ROK OBROTOWY 2017

1. Skonsolidowany rachunek zysków i strat
2. Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów
3. Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej
4. Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym
5. Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych
6. Informacje dodatkowe obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości oraz inne informacje objaśniające

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ OBEJMUJĄCE SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO ZA ROK OBROTOWY 2017

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA

Dla Rady Nadzorczej Banku Gospodarstwa Krajowego

Sprawozdanie z badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Przeprowadziliśmy badanie załączonego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Gospodarstwa Krajowego z siedzibą w Warszawie przy Al. Jerozolimskich 7 (dalej „Grupa Kapitałowa”), w której jednostką dominującą jest Bank Gospodarstwa Krajowego (dalej „Bank”), na które składają się: skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów sporządzone za rok obrotowy od dnia 1 stycznia 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku, skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2017 roku, skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym oraz skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzone za rok obrotowy od dnia 1 stycznia 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku oraz informacje dodatkowe obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości i inne informacje objaśniające (dalej „skonsolidowane sprawozdanie finansowe”).

Odpowiedzialność Zarządu Banku i osób sprawujących nadzór za skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Zarząd Banku jest odpowiedzialny za sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego i za jego rzetelną prezentację zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa a także statutem Banku. Zarząd Banku jest również odpowiedzialny za kontrolę wewnętrzną, którą uznaje za niezbędną dla sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2018 r. poz. 395 z późniejszymi zmianami), zwaną dalej „Ustawą o rachunkowości” Zarząd Banku oraz członkowie Rady Nadzorczej Banku są zobowiązani do zapewnienia, aby skonsolidowane sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w Ustawie o rachunkowości.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Naszym zadaniem było wyrażenie opinii o tym, czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego Grupy Kapitałowej zgodnie z mającymi zastosowanie Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości.

Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- 1) ustawy z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1089 z późniejszymi zmianami) (dalej „Ustawa o biegłych rewidentach”),
- 2) Krajowych Standardów Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętych uchwałą nr 2783/52/2015 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 roku z późniejszymi zmianami, w związku z uchwałą nr 2041/37a/2018 z dnia 5 marca 2018 roku w sprawie krajowych standardów wykonywania zawodu,

- 3) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 roku w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającego decyzję Komisji 2005/909/WE (Dz. Urz. UE L 158 z 27.05.2014, str. 77 oraz Dz. Urz. UE L 170 z 11.06.2014, str. 66) (dalej „Rozporządzenie 537/2014”).

Regulacje te wymagają przestrzegania wymogów etycznych oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać wystarczającą pewność, że skonsolidowane sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnego zniekształcenia.

Celem badania jest uzyskanie wystarczającej pewności, że skonsolidowane sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania niezależnego biegłego rewidenta zawierającego naszą opinię. Wystarczająca pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z powyżej wskazanymi standardami zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje gospodarcze użytkowników, podjęte na podstawie tego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia, powstałego na skutek oszustwa jest wyższe niż ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia powstałego na skutek błędu, ponieważ może obejmować zmywy, fałszerstwo, celowe pominięcia, wprowadzanie w błąd lub obejście kontroli wewnętrznej i może dotyczyć każdego obszaru prawa i regulacji, nie tylko tego bezpośrednio wpływającego na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Badanie polegało na przeprowadzeniu procedur służących uzyskaniu dowodów badania kwot i ujawnień w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Dobór procedur badania zależy od osądu biegłego rewidenta, w tym od oceny ryzyka istotnego zniekształcenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem. Dokonując oceny tego ryzyka biegły rewident bierze pod uwagę działanie kontroli wewnętrznej w zakresie dotyczącym sporządzania i rzetelnej prezentacji przez Bank skonsolidowanego sprawozdania finansowego w celu zaprojektowania odpowiednich w danych okolicznościach procedur badania, nie zaś wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej. Badanie obejmuje także ocenę prawidłowości przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, racjonalności ustalonych przez Zarząd Banku wartości szacunkowych, jak również ocenę ogólnej prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności Grupy Kapitałowej ani efektywności lub skuteczności prowadzenia spraw jednostki przez Zarząd Banku obecnie lub w przyszłości.

Wyrażamy przekonanie, że uzyskane przez nas dowody badania stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia przez nas opinii z badania. Opinia jest spójna z dodatkowym sprawozdaniem dla Komitetu Audytu wydanym z dniem niniejszego sprawozdania z badania.

Niezależność

W trakcie przeprowadzania badania kluczowy biegły rewident i firma audytorska pozostawali niezależni od jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej zgodnie z przepisami Ustawy o biegłych rewidentach, Rozporządzenia 537/2014 oraz zasadami etyki zawodowej przyjętymi uchwałami Krajowej Rady Biegłych Rewidentów.

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą i przekonaniem oświadczamy, że nie świadczyliśmy usług niebędących badaniem, które są zabronione przepisami art. 136 Ustawy o biegłych rewidentach oraz art. 5 ust. 1 Rozporządzenia 537/2014, dla jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej.

Wybór firmy audytorskiej

Zostaliśmy wybrani do badania sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej uchwałą 29/2015/VII Rady Nadzorczej Banku z dnia 27 lipca 2015 roku. Skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy Kapitałowej badamy nieprzerwanie począwszy od roku obrotowego zakończonego dnia 31 grudnia 2015 roku, to jest przez 3 kolejne lata obrotowe.

Najbardziej znaczące rodzaje ryzyka

W trakcie przeprowadzonego badania zidentyfikowaliśmy poniżej opisane najbardziej znaczące rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia, w tym spowodowanego oszustwem oraz opracowaliśmy stosowne procedury badania dotyczące tych rodzajów ryzyk. W przypadkach, w których uznaliśmy za stosowne dla zrozumienia zidentyfikowanego ryzyka oraz wykonanych przez biegłego rewidenta procedur badania, zamieściliśmy również najważniejsze spostrzeżenia związane z tymi rodzajami ryzyka.

Opis rodzaju ryzyka istotnego zniekształcenia	Procedury biegłego rewidenta w odpowiedzi na zidentyfikowane ryzyko oraz najważniejsze spostrzeżenia związane z tymi rodzajami ryzyka
<i>Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych</i>	
Wartość odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych, a także zmiana stanu tej pozycji została szczegółowo wykazana w nocie numer 9 oraz 18 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.	Poddaliśmy krytycznej analizie zaprojektowanie i działanie procesu oraz polityki tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz dokonaliśmy oceny systemu kontroli w tym procesie, w tym kontroli automatycznych w systemach IT Grupy Kapitałowej, biorąc pod uwagę także możliwe obejścia kontroli.
Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych zawierają istotny element osądu i znaczącego szacunku.	W ramach przeprowadzonych procedur dokonaliśmy uzgodnienia bazy należności z tytułu kredytów z księgami rachunkowymi w celu potwierdzenia kompletności ujęcia należności kredytowych będących podstawą tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości, jak również wartości tych odpisów.
Kwestia ta została uznana za kluczowy obszar ryzyka z uwagi na istotny wpływ odpisów z tytułu utraty wartości na wycenę bilansową należności kredytowych oraz wymóg dokonywania szacunków w oparciu o scenariusze odzysków i szacowanie przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i z zabezpieczeń.	Nasze procedury obejmowały również analizę próby należności kredytowych indywidualnie istotnych pod kątem funkcjonowania procesu identyfikacji przesłanek utraty wartości. Dodatkowo, dla ekspozycji ze stwierdzonymi przesłankami utraty wartości dokonaliśmy weryfikacji przyjętych założeń w zakresie scenariuszy odzysków oraz szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i z zabezpieczeń w celu potwierdzenia prawidłowości wyliczenia odpisu z tytułu utraty wartości.
	Dla ekspozycji podlegających indywidualnej ocenie utraty wartości, przeanalizowaliśmy wycenę zabezpieczeń oraz założenia w zakresie innych przepływów pieniężnych opracowane przez Zarząd.
	Dla ekspozycji podlegających portfelowej ocenie utraty wartości przeprowadziliśmy analizę zmian w metodyce kalkulacji odpisów z tytułu utraty wartości oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe, analizę parametrów stosowanych przez Grupę Kapitałową, analizę raportów z walidacji modeli i backtestów, a także dokonaliśmy przeliczenia wartości odpisów kalkulowanych metodą

Opis rodzaju ryzyka istotnego zniekształcenia	Procedury biegłego rewidenta w odpowiedzi na zidentyfikowane ryzyko oraz najważniejsze spostrzeżenia związane z tymi rodzajami ryzyka
	<p>portfelową dla wybranej próby portfeli należności kredytowych.</p> <p>Dodatkowo dokonaliśmy analizy zmian założeń budowy modeli wykorzystywanych do pomiaru ryzyka kredytowego w celu zapewnienia spójności z aktualnymi kierunkami zmian w sektorze bankowym oraz porównania stopnia pokrycia ekspozycji kredytowych odpisami z tytułu utraty wartości na tle sektora bankowego w Polsce.</p>
<i>Wycena instrumentów kapitałowych</i>	
<p>Inwestycje w jednostki stowarzyszone oraz inwestycje w instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży zostały szczegółowo wykazane odpowiednio w notcie numer 22 i 20 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, natomiast informacje o inwestycjach w spółki zależne zostały zaprezentowane w notach 1.2-1.3.</p>	<p>W ramach badania udokumentowaliśmy nasze zrozumienie procesu zapewnienia przez kierownictwo odpowiedniego poziomu kontroli wewnętrznej w procesie wyceny instrumentów kapitałowych.</p> <p>Poddaliśmy krytycznej analizie zaprojektowanie i działanie procesu inwestycyjnego w Grupie Kapitałowej, a także przeprowadziliśmy przegląd uchwał Zarządu Banku oraz protokołów z Komitetu Finansowego Banku w celu zrozumienia działalności inwestycyjnej Banku.</p>
<p>Zagadnienie to zostało uznane przez nas za ryzyko istotnego zniekształcenia z uwagi na istotność inwestycji w instrumenty kapitałowe, złożoność oceny istnienia kontroli oraz fakt, że w zależności od rodzaju inwestycji ich wycena wymaga zastosowania przez Zarząd profesjonalnego osądu i licznych założeń, w tym dotyczących między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceny przesłanek utraty wartości, - estymacji oczekiwanych przepływów pieniężnych i stóp dyskontowych, - wiarygodnego oszacowania wartości godziwej. 	<p>Uzgodniliśmy zestawienia składników inwestycji w instrumenty kapitałowe oraz portfela certyfikatów inwestycyjnych z dokumentacją konsolidacyjną Grupy Kapitałowej.</p> <p>Nasze szczegółowe procedury obejmowały między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - weryfikację prawidłowości przyjętej klasyfikacji dla inwestycji w instrumenty kapitałowe, w tym ocenę istnienia kontroli, - ocenę prawidłowości wyceny tych inwestycji według ceny nabycia lub wartości godziwej, - dla inwestycji w instrumenty kapitałowe wycenianych według ceny nabycia, weryfikację poprawności i kompletności utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości, - dla notowanych inwestycji w instrumenty kapitałowe, wycenianych w wartości godziwej, niezależną wycenę inwestycji na dzień bilansowy, - dla nienotowanych inwestycji w instrumenty kapitałowe, wycenianych do wartości godziwej, przegląd zastosowanych modeli wyceny, w tym weryfikację przyjętych parametrów i założeń.

Opinia

Naszym zdaniem załączone roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Gospodarstwa Krajowego:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz jej wyniku finansowego za rok obrotowy od dnia 1 stycznia 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości,
- jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi Grupę Kapitałową przepisami prawa i postanowieniami statutu Banku.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Opinia na temat sprawozdania z działalności

Nasza opinia o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym nie obejmuje sprawozdania z działalności grupy Kapitałowej.

Za sporządzenie sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej zgodnie z przepisami Ustawy o rachunkowości oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa jest odpowiedzialny Zarząd Banku. Ponadto Zarząd Banku oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej spełniało wymagania przewidziane w Ustawie o rachunkowości.

Naszym obowiązkiem zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach było wydanie opinii, czy sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej zostało sporządzone zgodnie z przepisami prawa oraz, że jest ono zgodne z informacjami zawartymi w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Naszym obowiązkiem było także złożenie oświadczenia, czy w świetle naszej wiedzy o Grupie Kapitałowej i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności Grupy Kapitałowej istotne zniekształcenia oraz wskazanie na czym polega każde takie istotne zniekształcenie. Ponadto zgodnie z wymogami art. 111a ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2015 r., poz. 128, z późniejszymi zmianami), zwanej dalej „Prawem bankowym”, naszym obowiązkiem było zbadanie informacji finansowych zawartych w rozdziale 11 sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej.

Naszym zdaniem sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami i jest zgodne z informacjami zawartymi w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Ponadto oświadczamy, iż w świetle wiedzy o Grupie Kapitałowej i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, nie stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności Grupy Kapitałowej istotnych zniekształceń.

Informacja o sporządzeniu oświadczenia na temat informacji niefinansowych

Zgodnie z wymogami Ustawy o biegłych rewidentach informujemy, że Bank nie sporządził oświadczenia na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 49b ust. 1 Ustawy o rachunkowości z uwagi na brak takiego wymogu dla Banku ze względu na jego formę prawną.

Inne informacje, w tym o wypełnieniu obowiązków wynikających z przepisów prawa

Za zapewnienie zgodności działalności z regulacjami ostrożnościowymi wynikającymi z przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo Bankowe (Dz. U. z 2015 r., poz. 128, z późniejszymi zmianami), uchwał Zarządu Narodowego Banku Polskiego oraz uchwał Komisji Nadzoru Finansowego odpowiedzialność ponosi Zarząd Banku. Naszym zadaniem było, w oparciu o przeprowadzone badanie, przedstawienie informacji czy Grupa Kapitałowa przestrzegała obowiązujących go regulacji ostrożnościowych. Naszym celem nie było wyrażenie opinii na temat przestrzegania tych regulacji.

W oparciu o przeprowadzone badanie informujemy, że nie zidentyfikowaliśmy przypadków naruszenia obowiązujących Grupę Kapitałową regulacji ostrożnościowych oraz nie stwierdziliśmy nieprawidłowości, które mogłyby mieć istotny wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej, w szczególności w zakresie prawidłowości ustalenia współczynników kapitałowych.

Przeprowadzający badanie w imieniu Deloitte Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. (do dnia 18 marca 2018 roku działającej pod firmą Deloitte Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.) – podmiotu wpisanego na listę firm audytorskich prowadzoną przez KRBR pod nr. ewidencyjnym 73:

Dorota Snarska-Kuman
Kluczowy biegły rewident
nr ewidencyjny 9667

Warszawa, 23 kwietnia 2018 roku